

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marcely Kučerové a soudkyň Mgr. RNDr. Jany Zaoralové a Mgr. Blanky Fauré ve věci

žalobce: **D. R.**, narozen dne xxx
bytem xxx
zastoupen advokátkou JUDr. Věrou Škvorovou, Ph.D.
sídlem Francouzská 75/4, 120 00 Praha 2

proti
žalované: **M.R.**, narozena dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem JUDr. Mojmírem Ježkem, Ph.D.
sídlem Betlémské nám. 6, 110 00 Praha 1

o zaplacení 624 785,325 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6, ze dne 29. ledna 2024, č. j. 14 C 39/2023-94,

takto:

Rozsudek soudu I. stupně **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

- Shora uvedeným rozsudkem Obvodní soud pro Prahu 6 uložil žalované zaplatit žalobci částku 624 785,325 Kč se zákonným úrokem z prodlení z této částky od 11. 1. 2023 do zaplacení ve výši, která odpovídá ročně výši repo sazby stanovené ČNB pro první den kalendářního pololetí, než došlo k prodlení zvýšené o 8 % bodů (výrok I.). Zároveň žalované uložil zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 160 146 Kč (výrok II.).
- Takto soud I. stupně rozhodl v řízení zahájeném dne 27. 1. 2023 žalobou, kterou se žalobce po žalované domáhá zaplacení v záhlaví uvedené částky s odůvodněním, že před uzavřením manželství si pořídili do podílového spoluvlastnictví (o velikosti podílu každého ideální 1/2) nemovitosti – pozemek parc. č. st. xxx, zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je stavba č. p. xxx, rodinný dům, pozemek parc. č. xxx, orná půda a pozemek parc. č. xxx, orná půda, vše zapsané v Katastru nemovitostí vedeném Katastrálním úřadem pro Středočeský kraj, katastrální pracoviště xxx, k. ú. xxx, obec xxx. Kupní smlouvou ze dne 17. 6. 2015 výše popsané nemovitosti prodali za cenu 3 165 000 Kč. Kupující na účet žalované zaplatili celkem 1 122 970,65 Kč. Zbytek kupní ceny byl vyplacen na úhradu společného hypotečního úvěru a jako odměna realitní makléřky. Nemovitosti vlastnili žalobce a žalovaná rovným dílem, proto náležela od počátku každému z nich polovina částky odpovídající úhradě kupní ceny, tj. 561 485,325 Kč. Žalobce dále uhradil za žalovanou daň z nabytí nemovitých věcí ve výši 63 300 Kč (stejnou částku zaplatil žalobce i za sebe). Žalobce se opakovaně neúspěšně snažil s žalovanou dohodnout na vyplacení těchto částek. V dubnu 2017 došlo k rozpadu vztahu.
- Žalovaná navrhla žalobu jako nedůvodnou zamítnout. Celý proces prodeje nemovitostí byl v režii žalobce, kterému žalovaná udělila plnou moc. Finanční prostředky z prodeje byly od začátku míněny k použití na zaplacení nákladů spojených s přestěhováním rodiny účastníků, včetně jejich tří dětí, do Austrálie, kam v roce 2015 byla žalovaná přijata na magisterské studium. Žalobce všechny kroky žalované schvaloval a věděl, že kvůli studiu nebude žalovaná mít zaměstnání. Bez těchto finančních prostředků by přestěhování rodiny a studium žalované nebylo možné realizovat. Žalovaná z těchto prostředků zaplatila např. víza, rodinné zdravotní pojištění, letenky do Austrálie a většinu nákladů na chod domácnosti v Austrálii. Finanční výnos z prodeje

Shodu s prvopisem potvrzuje N.W.

nemovitostí byl tedy použit k uspokojování potřeb rodiny v rámci společného jmění manželů (dále jen SJM) s vědomím a souhlasem žalobce. Žalovaná též namítala promlčení žalobcovy nároku, neboť v polovině roku 2016 s žalovanou přestal sdílet domácnost.

4. Soud I. stupně po provedeném dokazování nejprve konstatoval, že nárok žalobce není promlčen, neboť dle § 646 zákona č. 89/2014 Sb., občanského zákoníku (dále jen OZ) mezi manželi nepočne promlčecí lhůta běžet, pokud manželství trvá. V řízení bylo prokázáno, že manželství bylo pravomocně rozvedeno dne 18. 9. 2023, tedy až po podání žaloby.

Poté soud I. stupně postupoval dle § 2991 odst. 1 a § 2993 OZ a vzal přitom za prokázané, že si účastníci před uzavřením manželství zakoupili do podílového spoluvlastnictví výše popsané nemovitosti, v nichž podíl každého činil 1/2. Následně uzavřeli kupní smlouvu ze dne 17. 6. 2015, na základě které tyto nemovitosti prodali za kupní cenu 3 165 000 Kč. Na účet žalované č. xxx/0800 byla poukázána nejprve částka ve výši 50 000 Kč, představující zálohu na úhradu kupní ceny, dále na stejný účet žalované byly poukázány částky 395 000 Kč a 677 970,65 Kč. Tedy za prodej nemovitostí obdržela celkově 1 122 970,65 Kč. Zbytek kupní ceny představovala platba ve výši 1 992 029,35 Kč ve prospěch České spořitelny, a.s., na úhradu hypotečního úvěru žalobce a žalované a odměna realitní makléřky v částce 50 000 Kč. Dále žalobce zaplatil za žalovanou daň ve výši 63 300 Kč.

Žalovaná společně s třemi dětmi účastníků, s vědomím a souhlasem žalobce, odjela ke konci roku 2015 na studijní pobyt do Austrálie, kde byla přijata na magisterské studium, a v této souvislosti vznikly rodině nemalé náklady. Zprvu spolu účastníci běžně komunikovali, následně v průběhu roku 2016 začalo docházet k neshodám. Žalovaná měla na život v Austrálii dostatek finančních prostředků. Žalobce zasílal žalované měsíčně částku 70 000 Kč (vyjma dvou měsíců v roce 2017) a od dubna 2017 částku 40 000 Kč. Dále měla žalovaná finanční prostředky z prodeje obou podílů na nemovitostech. Dle platebních příkazů realizovaných společností Exchange žalovaná prováděla řadu finančních operací ve prospěch svého australského účtu.

Žalobce opakovaně žalovanou žádal o vrácení finanční částky, představující polovinu prostředků z prodeje nemovitosti a zaplacené daně za žalovanou, a na uvedené téma vedli řadu diskusí (viz e-mailová korespondence účastníků ze dne 9. 1. 2017, 18. 3. 2017, 28. 3. 2017, 9. 11. 2018, 15. 11. 2018, 19. 11. 2018, či jednání dne 2. 6. 2019, e-mailová korespondence ze dne 12. 6. 2019, 13. 6. 2019).

Dále soud I. stupně dospěl k závěru, že naopak nebylo prokázáno uzavření dohody účastníků, na základě které by žalovaná byla oprávněna zkompenzovat finanční prostředky žalobce z prodeje nemovitostí. Celá kupní cena sice byla zaslána na účet žalované, ovšem bez určení jejich využití. Takový postup se soudu nejevil jako nestandardní. Proto dospěl k závěru, že na straně žalované došlo k bezdůvodnému obohacení.

Žalovaná se ocitla v prodlení od 11. 1. 2023, když výzva adresovaná právnímu zástupci žalované byla doručena předchozího dne. Žalobě proto bylo vyhověno včetně požadovaného příslušenství, o kterém soud I. stupně rozhodl dle § 1970 OZ a nařízení vlády č. 351/2013 Sb. O nákladech řízení rozhodl soud dle § 142 odst. 1 o. s. ř. s tím, že úspěšnému žalobci náklady vznikly za zaplacený soudní poplatek a za právní zastoupení advokátem; výši těchto nákladů soud specifikoval.

5. Žalovaná podala proti rozsudku včasné a přípustné odvolání do obou jeho výroků. Předně namítala, že rozsudek je nedostatečně odůvodněný, nepřezkoumatelný, neboť se soud I. stupně nevypořádal s jednotlivými argumenty, skutečnostmi a důkazy žalované, neuváděl příslušnou judikaturu a nezaobíral se podstatou sporu. Z důkazů zjistil chybné skutečnosti a rozhodl v rozporu s veškerými zjištěními.

Výnos z prodeje nemovitosti byl použit k uspokojování potřeb rodiny v rámci SJM s vědomím a souhlasem žalobce. Zaplacení daně z nemovitosti svědčí o tom, že žalobce chtěl, aby si žalovaná peníze ponechala, jinak by zajisté požádal o zaplacení daně z nabytí nemovitosti žalovanou.

Žalovaná mimo jiné opakovala, že cesta do Austrálie byl dlouho plánovaný rodinný projekt, na kterém se podílel i žalobce. Manželé měli oddělené účty bez vzájemného dispozičního práva. Standardní by tedy bylo, kdyby žalobce do kupní smlouvy uvedl oba tyto účty. Soud měl k tomuto přihlížet. Výše uvedené vykresluje jednání žalobce a že byla mezi žalobcem a žalovanou uzavřena ústní dohoda o využití finančních prostředků z prodeje nemovitosti na projekt Austrálie. Soud rovněž nezohlednil skutečnost, že jednání mezi manželi nebude příliš formální, a neodůvodnil, jak dospěl k závěru, že nebyla uzavřena ať třeba neformální, či částečná dohoda o způsobu využití finančních prostředků z prodeje nemovitosti, a proč žalovaná tyto peníze nemohla použít na obstarávání každodenních záležitostí rodiny. Z e-mailové komunikace pak vyplývá, že Austrálie byla dárkem žalobce pro žalovanou, který měl být financován ze společných finančních prostředků. Žalobce žalované psal, ať si peníze ponechá. Soud neodůvodnil, proč k tomuto nepřihlédl. Soud I. stupně dále nesprávně zjistil, že měla žalovaná dostatek finančních prostředků, aniž za tímto účelem provedl dokazování. Žalovaná byla a je přesvědčena, že manžel jí poskytl finanční prostředky na cestu do Austrálie, studium a péči o děti. Bez těchto prostředků by nemohla cestu do Austrálie zrealizovat, jelikož se jednalo o několik let, kdy neměla žádné vlastní finanční příjmy.

Namítala dále, že úhradu odcestování rodiny zajišťovala žalovaná a její účet byl užíván k úhradě společných potřeb rodiny (§ 690 OZ), o čemž žalobce věděl a nic proti tomu nenamítal. Žalobce tak bohatil žalovanou s vědomím, že k tomu nebyl povinen a už jen z toho důvodu je jeho nárok na vrácení finančních prostředků vyloučen (§ 2997 odst. 1 OZ). V této souvislosti žalovaná odkazovala na závěry Nejvyššího soudu ve rozsudku ze dne 11. 1. 2018, sp. zn. 28 Cdo 5089/2017.

Dle odvolatelky se soud I. stupně dále nezabýval tím, že řízení o vydání bezdůvodného obohacení má subsidiární charakter a uplatní se pouze, nelze-li závazkové vztahy zohlednit v rámci vypořádání SJM. K tomu odkazovala na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 4036/2010 (kterému korespondují jeho další usnesení sp. zn. 22 Cdo 5852/2016, sp. zn. 22 Cdo 5827/2017 či rozsudek sp. zn. 22 Cdo 2537/2013). Přestože majetek nebyl součástí SJM, byl použit na výdaje a společné dluhy v rámci SJM. Proto by mělo být o nároku žalobce rozhodováno v řízení o vypořádání SJM.

Na účtu se nacházely též prostředky žalované náležející z prodeje nemovitosti, kterými financovala uspokojování potřeb rodiny a cestu do Austrálie. Proto měla žalovaná spravedlivý důvod, aby s finančními prostředky nakládala, neboť jednala v souladu s § 693, 694 OZ a dobrými mravy, když obstarávala rodinné záležitosti se souhlasem žalobce. Soud I. stupně ke spravedlivému důvodu na straně žalované nepřihlédl, jakož ani k tomu, že žalobce neprokázal neexistenci spravedlivého důvodu pro nabytí bezdůvodného obohacení. Žalovaná se navíc nijak neobohatila, jelikož finanční prostředky byly spotřebovány na provoz rodiny a nikoli ve prospěch jejího výlučného majetku.

Žalovaná dále popírala jakoukoli dohodu s žalovaným o úhradě předmětné žalované částky. Sice se v e-mailové komunikaci dotazovala žalobce, co mu dluží. Toto však nepotvrzuje existenci dluhu, neboť se jen snažila po rozpadu zjistit důvod a výši náhle požadované částky. Mezi žalobcem a žalovanou nebyla žádná dohoda o tom, že by peníze z prodeje domu představovaly dluh žalované, který by v budoucnu vracela. Z e-mailu žalobce ze dne 6. 4. 2017 vyplývá, že se jednalo o dar. Tedy nejprve se žalobce více než rok vyjadřoval, že se jednalo o nevratné prostředky pro rodinu, následně že se jednalo o dar. Po rozpadu vztahu začal požadovat vrácení těchto prostředků jako akt pomsty. Pokud by žalobce od počátku považoval prostředky z prodeje nemovitosti za pohledávku za žalovanou, požadoval by uzavření smlouvy mezi jím a žalovanou, popř. výslovné potvrzení této skutečnosti a neujišťoval by žalovanou o opaku.

Žalovaná též setrvala na názoru, že i přes existenci § 646 OZ došlo k promlčení nároku žalobce. K rozpadu vztahu došlo v září roku 2016, kdy žalobce přestal sdílet domácnost s žalovanou a jejich dětmi. Došlo tak k faktickému rozvodu manželství a ztrátě jeho funkce ve smyslu § 655 věty druhé OZ. Bylo by nelogické chránit nárok žalobce odložením promlčecí lhůty jen proto, že formální

vztah nadále trval. Nadto žalobce mohl takový nárok uplatnit již v roce 2015/2016, neboť věděl, že finanční prostředky byly zaslány na účet žalované. Bezvýhradným uplatněním § 646 OZ by se jednalo o popření smyslu institutu promlčení.

Jednání žalobce označila žalovaná jako přičící se § 6 a § 8 OZ, tedy protiprávní a nepoctivé. Jeho jednání současně obchází zákon a zneužívá práva (viz nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 374/06). Žalobce, ač mohl, záměrně neuplatnil nárok včas a odkládal uplatnění nároku u soudu i s ohledem na dosavadní soudní řízení ohledně výživného na nezletilé děti a na manželku, které byly pravomocně ukončeny smírem uzavřeným u Okresního soudu v Kolíně dne 11. 5. 2023. Proto by měl soud přihlídnout k námitce promlčení právního nároku žalobce, jehož opožděné uplatnění se zjevně přičí dobrým mravům, anebo odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. Jedná se tak o jednání absolutně neplatné, které by nemělo být bráno v potaz.

S ohledem na výše uvedené žalovaná navrhovala, aby odvolací soud rozsudek změnil a rozhodl tak, že žalobu zamítne a přizná žalované nárok na náhradu nákladů.

6. Žalobce se k odvolání žalované vyjádřil mimo jiné tak, že soud I. stupně se procesní obranou žalované zabýval velmi podrobně. Žalovaná se snaží prostý nárok na vydání bezdůvodného obohacení rozbřednout do sporu charakteru opatrovnického řízení a řízení o výživné nerozvedené manželky, které však bylo vedené u Okresního soudu v Kolíně pod sp. zn. 14 C 86/2021. Předmětem sporu je jednoduchá problematika bezdůvodného obohacení a soud nijak nepochybil, když se v odůvodnění zaměřil jen na toto, nikoli na pocity žalované v Austrálii a její tvrzení o finanční tísní. Z odůvodnění rozsudku je zřejmé, jaké důvody vedly soud k vydání rozhodnutí, a to tak netrpí žalovanou namítanou vadou nepřezkoumatelnosti.

Žalobce dále rozebíral finanční prostředky, které měla žalovaná pro život v Austrálii – pravidelné měsíční platby 70 000 Kč a poté 40 000 Kč, žalobcem dne 15. 9. 2014 zasláná platba 646 000 Kč, finanční prostředky na účtu žalované ve výši 150 973 Kč ke dni 15. 12. 2015 a na australském účtu 703 000 Kč ke dni 5. 2. 2016, plus své prostředky z prodeje nemovitosti 561 485 Kč. V řízení tak bylo prokázáno, že žalovaná měla pro přemístění a začátek života v Austrálii cca 2 800 000 Kč. Důkazy, které dané prokazují, soud I. stupně řádně uvedl a řádně své rozhodnutí odůvodnil. Žalovaná toto opomíjí.

Otázka dobrých mravů je pak spíše k úvaze nad jednáním žalované, která měla k dispozici téměř 3 000 000 Kč a přesto tvrdí, že byla bez prostředků. V této souvislosti žalobce upozorňoval, že žalované k prokázání své špatné finanční situace soudu I. stupně předložila pouze výpisy z průtokových účtů a navzdory výzvě soudu záměrně nepředložila výpisy ze svých ostatních účtů, které žalobce jmenoval.

Pokud žalovaná namítala nesprávné právní posouzení věci s odkazem na subsidiaritu institutu bezdůvodného obohacení, pak soud I. stupně řádně odůvodnil, z jakého titulu posoudil žalovaný nárok jako bezdůvodné obohacení a prostý nesouhlas žalované toto nemůže změnit. Žalobce neměl za zřejmé, z jakého důvodu se žalovaná takového právního posouzení domáhá a proč považuje dané finanční prostředky za spadající do zaniklého SJM, které navíc žalovaná ani žalobce neřeší, neboť z titulu zaniklého SJM nemají, co mezi sebou vypořádávat. Rozsudky Nejvyššího soudu, na které žalovaná odkazovala, svým obsahem (plnění jednoho z manželů z výlučných prostředků na dluh v SJM) nedopadají na nyní řešenou situaci.

Soud I. stupně se správně vypořádal i s námitkou promlčení. Žalovaná pomíjí existenci platné zákonné úpravy, z níž vyplývá, že promlčení lhůta nezačne běžet za trvání manželství. Soud nemá zákonné možnosti, jak tuto právní úpravu nereflektovat. Názor žalované, že by k tomu měl přistoupit s odkazem na dobré mravy, které žalovaná odůvodňovala pobytem v Austrálii a nedostatkem finančních prostředků atd., je pak mylný. Námitce promlčení může být dle § 8 OZ

nepříznán účinek a může být shledána jako výkon práva v rozporu s dobrými mravy. Toto však nelze využít naopak tak, že jimi se má posunout zákonný počátek a běh promlčecí doby proti zákonnému ustanovení.

Pokud žalovaná popírá, že by s žalobcem jednala o vrácení žalované částky s vědomím, že jde o její bezdůvodné obohacení, pak tomuto odporují řádně provedené důkazy (e-mailová komunikace a nahrávka hovoru). Tvrzení žalované o tom, že nabízela peníze, které nedlužila, je nelogické. Pak by totiž neměla důvod opakovaně vrácení peněz nabízet. Žalovaná nenavrhla žádný důkaz na podporu svých tvrzení, že tak činila ze strachu z žalobce. Žalobce v tomto směru navrhoval zopakování důkazu nahrávku hovoru žalobce a žalované ze dne 2. 6. 2019. Dále pokud žalovaná nabízela vrácení platby, nebyla v takové finanční tísní, jak se snaží prezentovat před soudy.

Žalobce se vymezoval též proti tvrzení, že zneužívá svá práva. Též před soudem I. stupně bylo prokázáno, že žalobce se snažil s žalovanou dlouhodobě otázkou vrácení jeho finančních prostředků řešit, a dokonce vycházel žalované vstříc nabídkami snížení vrácené sumy.

S ohledem na shora uvedené žalobce navrhoval, aby odvolací soud odvolání žalované zamítl a rozsudek soudu I. stupně potvrdil a žalobci přiznal právo na náhradu nákladů řízení.

7. Žalovaná na vyjádření žalobce reagovala replikou, v níž opakovala svá odvolací tvrzení a k nim uváděla další důkazy.
8. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, dle § 212 a § 212a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen o. s. ř.). Dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
9. Soud I. stupně správně jednal ve věci jako soud pravomocný, k čemuž lze odkázat na jeho usnesení ze dne 26. 8. 2024, č. j. 14 C 39/2023-51 a bod 28–29 napadeného rozsudku, jehož správnost v dané fázi řízení účastníci již ani nespороvali.
10. Zásadním jádrem daného odvolání je námitka žalované, dle níž měl soud žalobou uplatněný nárok posuzovat v rámci řízení o vypořádání SJM účastníků, a to za situace, kdy v průběhu řízení došlo k jejich rozvodu.
11. Ze zjištění soudu I. stupně vyplývá, že právní moc rozvodu manželství účastníků nastala dne 18. 9. 2023, tj. před rozhodnutím soudu I. stupně. Odvolací soud sdílí dále i další vyslovený závěr soudu I. stupně, že účastníci o úhradě žalované částky sice jednali, avšak ke konečné dohodě nedospěli.
12. Lze souhlasit i s dalším dílčím závěrem soudu I. stupně o nepromlčení žalovaného nároku, byť z jiných důvodů, než na které odkázal soud I. stupně. Podle závěrů odvolacího soudu měl totiž soud I. stupně danou žalobu – s ohledem na pravomocný rozvod manželů – posoudit dle níže uvedených ustanovení o vypořádání SJM, přičemž 3letá lhůta pro podání žaloby dle § 741 OZ zjevně uběhnout nemohla.
13. Podle § 708 OZ (1) to, co manželům náleží, má majetkovou hodnotu a není vyloučeno z právních poměrů, je součástí společného jmění manželů (dále jen „společné jmění“). To neplatí, zanikne-li společné jmění za trvání manželství na základě zákona.
(2) Společné jmění podléhá zákonnému režimu, nebo smluvenému režimu, anebo režimu založenému rozhodnutím soudu.
14. Podle § 709 OZ (1) součástí společného jmění je to, čeho nabyt jeden z manželů nebo čeho nabyli oba manželé společně za trvání manželství, s výjimkou toho, co
 - a) slouží osobní potřebě jednoho z manželů,
 - b) nabyt darem, děděním nebo odkazem jen jeden z manželů, ledaže dárce při darování nebo zůstavitel v pořízení pro případ smrti projevil jiný úmysl,

Shodu s prvopisem potvrzuje N.W.

- c) nabyl jeden z manželů jako náhradu nemajetkové újmy na svých přirozených právech,
- d) nabyl jeden z manželů právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví,
- e) nabyl jeden z manželů náhradou za poškození, zničení nebo ztrátu svého výhradního majetku.

(2) Součástí společného jmění je zisk z toho, co náleží výhradně jednomu z manželů.

15. Podle § 740 OZ nedohodnou-li se manželé o vypořádání, může každý z nich navrhnout, aby rozhodl soud. O vypořádání rozhoduje soud podle stavu, kdy nastaly účinky zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění.
16. Podle § 742 OZ (1) nedohodnou-li se manželé nebo bývalí manželé jinak nebo neuplatní-li se ustanovení § 741, použijí se pro vypořádání tato pravidla:
 - a) podíly obou manželů na vypořádávaném jmění jsou stejné,
 - b) každý z manželů nahradí to, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho výhradní majetek,
 - c) každý z manželů má právo žádat, aby mu bylo nahrazeno, co ze svého výhradního majetku vynaložil na společný majetek,
 - d) přihlédne se k potřebám nezaopatřených dětí,
 - e) přihlédne se k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu, zejména jak pečoval o děti a o rodinnou domácnost,
 - f) přihlédne se k tomu, jak se každý z manželů zasloužil o nabytí a udržení majetkových hodnot náležejících do společného jmění.

(2) Hodnota toho, co ze společného majetku bylo vynaloženo na výhradní majetek manžela, stejně jako hodnota toho, co z výhradního majetku manžela bylo vynaloženo na společný majetek, se při vypořádání společného jmění započítává zvýšená nebo snižená podle toho, jak se ode dne vynaložení majetku do dne, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, zvýšila nebo snížila hodnota té součásti majetku, na niž byl náklad vynaložen.
17. Právní kvalifikace žalobou uplatněného nároku je věcí soudu. Není obligatorní náležitostí žaloby (srov. § 79 odst. 1 o. s. ř.), je-li přesto v žalobě obsažena, není pro soud závazná; je povinností soudu (v duchu zásady iura novit curia) vyhledat normu hmotného práva, jejíž hypotéza (znaky skutkové podstaty v ní stanovené) odpovídá zjištěnému skutkovému stavu věci, a uplatněný nárok posoudit podle této normy, bez zřetele na to, jaké právní posouzení věci prosazoval žalobce (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2020, sp. zn. 27 Cdo 179/2020).
18. V žalobě musí být mimo jiné uvedeno, o čem a na jakém základě má soud rozhodnout, k čemuž slouží vylicení rozhodujících skutečností. Ty musí být vyliceny tak, aby z nich byl zřejmý skutkový děj, na jehož základě se uplatňuje právo, a to v takovém rozsahu, který umožňuje jeho jednoznačnou individualizaci. Právní charakteristiku skutku není třeba v žalobě uvádět. Vylicili-li žalobce přesto v žalobě právní důvod žaloby, není to pro další řízení směrodatné, neboť soud není při svém právním posouzení věci právním názorem účastníků vázán (Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 505). V usnesení ze dne 4. 12. 2007, sp. zn. 22 Cdo 4457/2007 (uveřejněném pod č. C 5 757 v Souboru), formuloval Nejvyšší soud závěr, podle kterého právní titul (resp. důvod) žaloby nemusí žalobce v souladu s uplatněním principu iura novit curia uvádět; postačí, uvede-li skutkové okolnosti, od kterých se podle jeho názoru odvíjí uplatněný nárok.
19. Ve smyslu výše citovaných ustanovení a závěrů judikatury nebylo na místě, aby soud I. stupně v souladu s názorem žalobce kvalifikoval nárok uplatněný žalobou jako nárok z bezdůvodného obohacení. Naopak lze souhlasit se stanoviskem žalované, že soud měl aplikovat ustanovení o vypořádání SJM, k jehož zániku došlo ze zákona dne 18. 9. 2023.

20. Ze skutkových zjištění soudu I. stupně vyplynulo, že v době, kdy peníze – dle nesporných tvrzení účastníků – za prodej nemovitosti v podílovém spoluvlastnictví účastníků v Xxx došly, a to na účet žalované č. xxx/01888, účastníci jako manželé společně hospodařili v zákonném režimu společného jmění dle § 708 OZ. V řízení nebylo ani tvrzeno, že by měli dohodnutý režim smluvený či modifikovaný rozhodnutím soudu.
 21. Pro posouzení zásadní otázky daného sporu, jenž měl být řešen jako spor o vypořádání SJM, tj. zdali peníze za poloviční majetkový podíl žalobce získané dle kupní smlouvy za nemovitosti v Xxx, které dle dohody účastníků byly zaplacený na účet vedený bankou pro žalovanou, lze žalobci přiznat, bylo mj., zdali se jedná o majetek, který je oddělitelný od ostatních peněz na účtu, z nichž byly tehdy prokazatelně uspokojovány společné potřeby rodiny účastníků. Bylo třeba přitom třeba současně zohlednit, že peníze na účtu nejsou majetkem toho kterého klienta banky, či dokonce jeho manžela, ale že peněžní prostředky vložené na bankovní účet jsou majetkem peněžního ústavu a klient jako majitel účtu má toliko pohledávku vůči bance (viz závěry rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia NS ČR ze dne 10. 11. 2004, sp. zn. 35 Odo 801/2002, uvedeného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 50/2006).
- Důkazní břemeno k tvrzení o oddělitelnosti pohledávky od ostatních peněz náležejících do SJM má žalobce.
- Při absenci shodných tvrzení účastníků, že prostředky získané za prodej nemovitosti v Xxx by nesměly být použity na financování potřeb rodiny (žalovaná tvrdí, že ano), s přihlédnutím ke kladnému zůstatku na účtu žalované ke dni zaplacení první splátky kupní ceny za nemovitosti a s přihlédnutím k následujícím četným výdajovým pohybům na tomto účtu, které jsou jednoznačně popsány jako platby ve prospěch rodiny a dětí (např. náklady na jídlo a provoz domácnosti, platba školného v Austrálii, koupěl víz, letenek atp)., a to v rozhodné době od poloviny roku 2015 do konce roku 2015, bylo třeba uzavřít, že oddělitelnost peněz žalobce za prodej předmětných nemovitostí dovodit nelze. Jinak řečeno, výlučné prostředky žalované, které byly s jeho souhlasem poukázány na bankovní účet žalované, se smísily s prostředky účastníků v SJM a jako takové bylo třeba je vypořádat.
22. Je tak nutno uzavřít, že i kdyby se z pohledu žalobních tvrzení jednalo o nárok důvodný, což prozatím dovodit nelze, neopíral by se o ustanovení o bezdůvodném obohacení, ale o principy upravující vypořádání SJM. Zohlednění vnosů vlastního majetku do majetku SJM při jeho vypořádání řeší shora citované ustanovení § 742 odst. 1, 2 OZ.
 23. Právní posouzení věci soudem I. stupně tak správné není. Za situace, kdy soud I. stupně věc hodnotil na základě nepřiléhavých ustanovení o bezdůvodném obohacení, je zjevné, že se ani nezabýval rozhodnými skutečnostmi vyplývajícími z kritérií vypořádání majetku dle § 742 OZ.
 24. I přesto, že došlo ke smísení peněz na účtu žalované, má každý z manželů právo žádat, aby mu bylo nahrazeno, co ze svého výhradního majetku vynaložil na majetek společný, přičemž žalobce tvrdí, že potřeby dětí byly hrazeny jinak, formou plateb výživného. Oproti tomu žalovaná namítá, že veškeré peníze získané za prodej nemovitosti v Xxx byly během poměrně dlouhé doby trvání manželství účastníků v rámci SJM spotřebovány a použity ve prospěch společných záměrů a potřeb účastníků – přelet a bydlení v Austrálii, studium žalované a dětí v Austrálii, přičemž to byla žalovaná, která výlučně pečovala o děti v Austrálii, kde financovala jejich potřeby a studia. Dle tvrzení žalované ke dni zániku SJM již žádný majetek žalobce smísený s prostředky v SJM neexistuje.
 25. Výše uvedená protichůdná tvrzení účastníků dosud nebyla předmětem řízení a žádné závěry soudu k nim nebyly – s ohledem na chybné právní posouzení věci – učiněny.
 26. Za této procesní situace postupoval odvolací soud dle § 219a odst. 1 písm. b/ o. s. ř. a § 221 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. a napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje N.W.

27. Na soudu I. stupně nyní bude, aby se v intencích shora uvedeného právního názoru odvolacího soudu věcí znovu zabýval a o sporu rozhodl. V novém rozhodnutí o věci samé rozhodne soud I. stupně i o všech nákladech řízení (§ 224 odst. 3 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** dovolání přípustné.

Praha 22. května 2024

JUDr. Marcela Kučerová v. r.
předsedkyně senátu